

Na Valašsku se vzácným orchidejím zatím daří

Valašsko – Pod pojmem „orchidej“ si většina lidí představí pestré a rozmanité květy v bujně vegetaci tropických deštných lesů. Přesto i valašské louky, pastviny a remízky zdobí zejména v květnu a červnu několik desítek druhů těchto zajímavých rostlin z čeledi vstavačovitých.

Orchideje jsou rostliny v mnoha ohledech výjimečné. Jde o jednu z druhově nejpočetnějších rostlinných čeledí na světě. Protože jsou evolučně mladé, mohou se mezi sebou vzájemně křížit, jsou u nich známi dokonce i kříženci mezi odlišnými rody. To je podobné, jako kdyby se mezi sebou křížila například lípa s bukem!

Prazvláštní tvary květů orchidejí jsou často šálivé a svěmu opylovači za prokázanou službu nic neposkytují, i když vypadají a voní, jako kdyby byly plné sladkého nektaru. Opylením však složitá cesta vývoje orchideje teprve začíná. Rostlina následně produkuje

obrovské množství mikroskopických semen, z nichž však vyklíčí a dospěje jen nepatrné množství. Při klíčení semene a následném růstu orchideje hraje rozhodující úlohu přítomnost podhoubí některých druhů hub, s nimiž orchideje uzavírají spojení, které nazýváme orchideovou mykorrhizou.

Houbová vlákna prorůstají do podzemních orgánů rostliny a poté svým rozkladem poskytují rostlinnému jedinci živiny a vodu. Rostlina naopak může houbě poskytnout část organických látek. Dojde-li k narušení tohoto citlivého vztahu, může se oboustranně výhodná symbióza změnit v parazitismus houby na rostlině či naopak nebo k úplnému zániku obou partnerů.

Specifické životní nároky a nízká konkurenční schopnost jsou hlavními příčinami, proč z naší krajiny velké množství orchidejí vymizelo. Za zánikem orchidejových luk stojí změna zejména hospodaření, ale také

Vstavač mužský (*Orchis mascula*)

zalesňování nebo zástavba. I přes stávající přísnou ochranu a intenzivní snahu ekologů a ochranářů orchideje patří k našim nejohroženějším rostlinám.

Valašsko patří mezi oblasti, kde stále můžeme najít prosperující populace těchto nádherných rostlin. Na přelomu dubna a května zdobí naše louky fialové a žluté květy prstnatce bezového, který v květnu vystřídá flekatý prstnatec májový či vzpřímený vstavač mužský. Ještě později na jaře vykouknou roztomilé hlavinky horské a pestrobarevné prstnatce Fuchsovy. Na zamokřených lokalitách rostou kuriózní kruštíky bahenní. Stále vzácnější jsou drobné květy vstavače kukačky, vstavače osmahlého a mnoha dalších.

Chcete-li se pokochat barvami a tvary těchto unikátních tvůrů přírody, zajděte si na jaře na Galovské lúky či na některou z mnoha dalších valašských přírodních památek a rezervací. A nezapomeňte, že na zahrádce vám neporostou a tak do vázy trhejte raději kopretiny.

Zaslal: Jan Husák, Muzeum regionu Valašsko